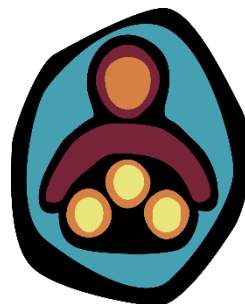

QAMANI Killiffik pillugu allakkiaq 2024/2025

Christine Ingemann, Bianca Maria Beck Luff, Arnârak'
Patricia Bloch aamma Christina Viskum Lytken Larsen

Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfik

**Innuttaasut
Peqqissusiannik
Ilisimatusarfik**

Center for Folkesundhed i Grønland
Centre for Public Health in Greenland

Imarisai

Aallaqaasiut.....	2
Qamani – Imminut toqunnissamik pinaveersaartitsineq pillugu periusissiaq	3
Aaqqissuussaannikkut killiffik.....	5
Aqutsisoqatigiit	5
Malinnaatitat	8
Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik	9
Sumiiffinni attaveqarfiit.....	9
Iliuseqarfigineqartussanut killiffiit	11
Qamani isumasioqatigiissitsineq	11
Saaffiginninnissamut periarfissat	13
Innuttaasunik akuutitsineq	16
Atuarfinni ilinniarfinnilu toqqissisimaneq ilorrisimaarnerlu.....	20
Paquminartuiaaneq.....	21
Qamanimi suleqatigiit suliarisimasaannut takussutissiaq	27
Imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup iluani suliat allat	29
Nunatsinni Nunaqarfinni imminut toquttarnermik pinaveersaartitsineq	29
Peqqinnissaqarfimmi imminut toqunnissamik pitsaaliuineq aamma katsorsaaneq	32
Allorfimmi imminut toqunnissamik pitsaaliuineq	33

Aallaqaasiut

Qamani – Imminut toqunissamik pinaveersaartitsineq pillugu perusissiaq pillugu allakkiatigut anguniagaavoq perusissiami suliassaqarfiup iluani atuutilersitsinerit, aamma atuutilersitsinerup aaqqissuussaanerata ukiumoortumik killiffissiorneqartarnissaat. Allakkiat taakku ingerlaavartumik nakkutilliinermut, kiisalu perusissiap inaarutaasumik nalilersorneqarnissaanut ilisimasamik pingaarutilinnik tapertaassaaq. Allakkiap naggataani aammattaaq imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup suliat allat, Paarisami Qamani suleqatigiinnit ingerlanneqanngitsut, kisiannili perusissiap atuutilersinneqarnissaanut aamma imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup sulineq ataatsimut isigalugu pingaarutillit, kapitalitut ilanngunneqarput. Tamatumani perusissiamik atuutilersitsineq kisimiilluni ingerlasinnaanngitsaq, kisiannili imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup sulineq suliassaqarfiit assigiinngitsut akornanni, aamma Namminersolutik Oqartussat kommunillu, kiisalu innuttaasut suliniaqatigiiffiillu suleqatigalugit kivinneqassasoq erseqqissarniarlugu. Killiffik pillugu nalunaarusiamik matuminnga atuartut tamaasa isummersuutinik naleqquttunik tunniussaqaqqullugit kajumissaarusuppavut, taamaalilluta imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup sulineq pillugu paasissutissat pingaarutillit ukiumoortumik killiffik pillugu nalunaarusiani ataatsimut katersussagatsigit, taamalu pitsaaliuinissatsinnut tunngavik aallaagivisinnaasarput nakussassarlugu. Killiffik pillugu nalunaarusianut tunngatillugu isummersuutit Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfimmu¹ toqqaannartumik ingerlanneqarsinnaapput.

Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfik (IPI) Paarisap ataani Qamani suleqatigiinnit (Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik), Aqutsisoqatigiit imaqarniliaannit, kiisalu inunnit Qamani perusissiap atuutilersinneqarnerani qitiusumik inissisimasunit aamma imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup sulineq ataatsimut isigalugu paasissutissamik pissarsipput.

Killiffik pillugu allakkiaq una siullermik 2025-mi juunimi tunniunneqarpoq, 2024-mi killiffik pillugu taamaallaat imalimmik. Aqutsisoqatigiit ulloq 21. agusti ataatsimiinneranni aalajangiunneqarpoq 2025-p affaa siulleq, septembari tikillugu, allakkiami uani ilanngunneqassasoq, aammalu siunissami ukiup kingulliup ingerlanerani sammineqarsimasut septembarip qaammataani nalunaarusiarineqartalissasut. Taamaattumik killiffik pillugu allakkiaq tullesq 2026-mi 10. septembari, imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup nunarsuaq tamakkerlugu ulluani, saqqummersinneqassaaq.

¹ Attaveqarfineqarsinnaasunut paasissutissat aamma Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfik uggua annertunerusumik paasisaqarfikkitt <https://www.sdu.dk/da/sif/forskning/groenland>. Imminut toqunermut aamma imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup tunngasut pillugit ilisimatusaatit Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfimmitt nittartakkakut ingerlaavartumik katersorneqartarput.

Qamani – Imminut toqunnissamik pinaveersaartitsineq pillugu periusissiaq

Qamani – Imminut toqunnissamik pinaveersaartitsineq pillugu periusissiaq 2023-2028
Naalackersuisunit Ilulissani 2024-mi februaarimi saqqummiunneqarpoq.

Innuttaasut tamarmik sumut ikiortissarsiortoqarsinnaanerani ikiusoqarsinnaasorlu pillugu ilisimasaqarnissaat periusissiami qulakkeerneqassaaq. Tamatuma saniatigut imminut toqunnissamik pinaveersaartitsineq pillugu iliuutsit pitsaasuunissaasa sumiiffinilu ataasiakkaani suleqatigiittoqarnissaata qulakkeernissaat siunertarinqarpoq. Taamatuttaaq imminut toquttarnerup eqqartorsinnaanissaata paquminarunnaarsarneqarnissaa innuttaasullu imminut toqunermik eqqartuinissamat sakkussarsinissaat periusissiami sammineqassapput.

Anguniakkat tassaapput:

- Ajornangitsumik saaffiginninnissamat periarfissanik pilersitsinissaq;
- Innuttaasunik akuutitsinissamik qulakkeerinnineq;
- Ikiuineramik pitsanngorsaanissaq;
- Oqaasinnguinnissaq paquminartuaanerlu

Periusissiami matumani **sullinniakkat** tassaapput kikkulluunniit suliffeqarfinni atorfillit, suliamut attuumassutillit aamma inuit ataasiakkaat kikkulluunniit imminut toqunnissamik eqqarsaatinit, imminut toqoriarnernit imminullu toqunnermit eqqugaasut, tamatumani pingaartumik meeqqat inuusuttullu ilanngullugit.

Periusissiap siunertaa tunngavigalugu iliuseqarfigineqartussat pingaarnerit sisamat toqqarneqartut ukuupput:

1. Saaffiginninnissamat periarfissat;
2. Innuttaasunik akuutitsineq;
3. Atuarfinni ilinniarfinnilu toqqissisimaneq ilorrisimaanerlu;
4. Paquminartuaanissaq.

Killiffik pillugu allakkiaq marloqiusatut avinneqarpoq, imaalillugu: (1) Aaqqissuussaanikkut killiffik, aammalu (2) iliuuseqarfigineqartussat killiffii.

Aaqqissuussaanikkut killiffik

Atuutilersitsinerup aaqqissuussaanerata killiffissiorneqarnissaa pingaaruteqarpoq. Tamannalu assersuutigalugu kikkut aqutsisoqatigiinni ilaasortaanersut, imaluunniit Paarisami kikkut atorfeqarnersut ilaqarpoq. Atuutilersitsinermi aaqqissuussaanerup uppersaasernerqaratigut suliassat aamma aaqqissuussaanerit periusissiami nassuiarneqartut sularineqarsimanersut piffissap sivisunerusup ingerlanerani malinnaaffigisinnaassavagut, aammali aaqqissuussaanikkut, aamma sulisut taarseraassimappata tamanna atuutilersitsinermut qanoq tapertaasimalluniluunniit unammilligassaqaartitsimanersoq paasisaqarfigalugu.

Aqutsisoqatigiit

Qamani-periusissiami oqaatigineqarpoq:

“Iliuseqarfigineqartussat siumut ingerlanissaasa qulakkeerneqarnissaat periusissiallu QAMANI-p atuutilersinneqarnerata tapersorneqarnissaa aqutsisoqatigiit sularissavaat. Taamatuttaaq imminut toqunnissamik pinaveersaartitsineq pillugu periusissiap ataqtigiissarnissaa qinikkallu ataavartumik attaveqatigisarnissaasa qulakkeernissaat aqutsisoqatigiit sularissavaat. Aqutsisoqatigiit iliusissat oqartussaaffiit assigiingitsut ataanniittut aalajangiisassallutillu iliusissatut pilersaarutit periusissiamit aallaaveqartut akuerisassavaat.”

Aqutsisoqatigiinni suliassaqaarfiit sinnisuuffigineqartut makkuupput:

- Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfia
- Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalackersuisoqarfik (matumani Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik)
- Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik (Nunatsinni Nakorsaaneqarfik, eqqarsartaatsikkut nappaatinik katsorsaaneq)
- Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfik (tassunga ilanngullugit ilinniarnertuunngorniarfiit aamma Majoriaq)
- Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfik
- Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik
- Kommunini pisortat

Aalajangeeqataasinnaanatik peqataasut

- Isumaginninnermi pisortat
- Kalaallit Nunaanni Politiit
- UNICEF Kalaallit Nunaat
- MIO
- Ilinniartunut Siunnersuisarfik
- Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfik

- Tilioq
- Utoqqaat pillugit Oqaaseqartartog
- Paarisa

Ataatsimiinnerit ingerlanneqarsimasut, najuuttut aamma oqaluuserisassat tabeli 1-imi takuneqarsinnaapput.

Ataatsimiinnermi siullermi takkuttoqarluarpoq, naalackersuisoqarfinit arfineq-marluusunit pingasut kisimik takkutinngillat, aalajangeeqataasinnaanani peqataasoq ataasiinnaalluni. Ingerlatsiviilli taakku ataatsimiinnissamut peqatiserineqarsimanersut ilisimatinneqanngilagut.

Suliaqarfigineqartussanut sisamanut taakkununga suliassap nassuiarneqarnera ataatsimiinnermi siullermi oqaluuserineqarpoq. Ilaasortanit isummersuutit ilanngunneqarput, suliassanullu nassuiaatit akuerineqarlutik. Suliniutissat oqaluuserisassap immikkoortuata aappaani oqaluuserineqarlutillu pingaarnersiorneqassapput, tassani aalajangerneqarpoq suliniutit tamarmik sularineqassasut, sulinissamut aningaasaliisoqaqqinnikummat. Qamani-periusissiap saqqummiunneqarnissaa naggataatigut saqqummiunneqarpoq. Tamatuma saniatigut aqutsisoqatigiit NGO-ninngaanneersunik aamma Naatsorsueqqissaartarfimmit peqataatitanik ilaneqartariaqaraluangninersut ataatsimiinnermi aamma eqqartorneqarpoq.

Aqutsisoqatigiit 2024-mi ataatsimiinngillat. Suliat qanoq ingerlanerat pillugit uuttortarneqarsinnaasut aamma nalilersuinermit tunngavissat nalilersuisusaaq suleqatigalugu aqutsisoqatigiit 2025-mi ataatsimiinnissaminni isummerfigissagaat pingaaruteqarpoq, tamanna suli sularineqanngimmat. Aqutsisoqatigiit aappasaanik ataatsimiinnerat 2025-mi 21. aggusti ingerlanneqarpoq.

Tabeli 1. Ataatsimiinnerit, ilaasortat najuuttut aammalu oqaluuserisassat immikkoortui ataatsimut isigalugit.

Ulloq	Najuuttut	Oqaluuserisassat immikkoortui
07.12. 2023	<ul style="list-style-type: none"> • Inuusutissarsiornermut, Niuernermit, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfik • Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnermullu Naalackersuisoqarfik • Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalackersuisoqarfik • Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik • Kommunini pisortaanerit 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Suliassat nassuiarneqarnerisa akuerineqarnerat <ol style="list-style-type: none"> a. Innuttaasunik akuutitsinissamik suliassap nassuiarnera b. Saaffiginninnissamut periarfissat pillugit suliassap nassuiarnera c. Atuarfinni ilinniarfinnilu toqqissisimaneq ilorrisimaarnerlu pillugit suliassap nassuiarnera d. Paquminartuiaanissaq pillugu suliassap nassuiarnera 2. Iliuseqarfigineqartussat pingaarnersiorneqarnissaasa oqaluuseralugillu aalajangiiffiginissaat 3. Qamani-periusissiap saqqummiunneqarnissaanik pilersaarut

<p>21.08.2025</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfia, Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqtariinnullu Naalackersuisoqarfik • Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik • Peqqissutsimut inunnullu Innarluutilinnut Naalackersuisoqarfik • Nunatta Nakorsaaneqarfia • Tarnimikkut napparsimasunik sullissivik • Ilinniartitaanermut, Kulturimut, Timersornermut Ilageqarnermullu Naalackersuisoqarfik (tassunga ilanngullugit ilinniarnertuunngorniarfiit aamma Majoriaq) • Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Nunamullu Namminermut Naalackersuisoqarfik, • Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalackersuisoqarfik • Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut, Nukissiuutinut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Nalaackersuisoqarfik • Kommunini pisortaanerit 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Imaqarniliap akuersissutigineqarnera 2. Suli at aallartinneqartut pillugit saqqummiineq <ol style="list-style-type: none"> a. Peqqissutsimut inunnullu Innarluutilinnut Naalackersuisoqarfik/Innuttaasut peqqissusiannik Ilisimatusarfik b. Tilioq c. Paarisa d. Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqtariinnullu Naalackersuisoqarfik 3. Sulinerup ingerlaqqinnissaata oqaluuserineqarnera 4. Ataatsimiinnissanut aggersunut siunnersuutit
-------------------	---	---

Politikkikkut qullersanik oqaloqateqarneq

Aqutsisoqatigiit 2024-mi ataatsimiissimanngikkaluartut taamaattoq Paarisami Qamanimi suleqatigiit politikikkut qullersanik toqqaannartumik oqaloqateqarsimapput. Naalackersuisut Siulittaasuata Naalackersuisoqarfia aamma Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoq 2024-mi ataatsimiinnernut pingasunut ataatsimiigiaqqusipput.

Ataatsimiinneq siulleq - 20. februaari 2024

Múte B. Egede (Naalackersuisut siulittaasuata) aamma Aqqaluaq B. Egede (Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoq), kiisalu naalackersuisoqarfinni taakkunani sulisut najuuttut Qamani-periusissiap saqqummiunneqarnissaa pillugu Qamanimi suleqatigiinnit nassuiaanneqarput. Ilaatigut oqalugiarnernut il.il. tunngatillugu saqqummiussineq qanoq ingerlanneqassanersoq sammeneqarpoq.

Ataatsimiinnerup aappaa – 29. aggusti 2024

Aqqaluaq B. Egede (Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq) kiisalu naalakkersuisoqarfimmi sulisut najuuttut Yellow Septemberi pillugu Qamanimi suleqatigiinnit saqqummiussiffigineqarput.

Ataatsimiinnerit pingajuat - 3. septembari 2024

Múte B. Egede (Naalakkersuisut siulittaasuat) aammalu Aqqaluaq B. Egede (Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq) kiisalu naalakkersuisoqarfinni taakkunani sulisut najuuttut periusissiap atuutilersinniarnanarut killiffik pillugu Qamanimi suleqatigiinnit ilisimatineqarput. Tassunga ilanngullugu Qamanip isumasioqatigiissitsinissaa imassaalu eqqartorneqarput. Naggataatigut Ilungersuussilluartumut nersornaatip ilusissaa isumaqatigiissutigineqarpoq, Naalakkersuisut siulittaasuata Múte B. Egedep ammasumik taasisitsisoqarnissaa kissaatigalugu, innuttaasut kikkulluunniit taaseqataanissaannik periarfissinniarlugit.

Illermi KNR-imi peqataaneq - 10. septembari 2024

Aqqaluaq B. Egede (Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq) aamma Birthe Rasmussen (Qamanimi suleqatigiinneersoq) KNR-p aallakaatittagaani Illermi Yellow September pillugu innuttaasunut paasissutissiillutik septembarip qulingani (imminut toqunnissamik akiuiniarnermut ullorititami) peqataapput.

Maasi Pedersenimik ilisimatitsinerit 2025

Imminut toqunnissamik pitsaaliuineq tusagassiortunik katersortitsinerni, oqallinnerni aamma ataatsimiinnerni attuumassutilinni oqaluuserineqassatillugu tamanna sioqqullugu Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalakkersuisoq nutaaq ingerlaavartumik ilisimatitsissutinik paasissutissinneqartarpoq.

Atuakkamik Qimagaasut nipaateq-nnik saqqummersitsineq – 4. maaji 2025

Atuagaq islandimiut oqaasiinit kalaallisuunngortillugu nutsigaq "Qimagaasut nipaateq" 2025-mi ulloq 4. maaji saqqummersinneqarpoq. Tamanna tamanut ammasumik Katuami ingerlanneqarpoq. Tassani imminut toqunneq aamma imminut toqunnissamik pitsaaliuineq qitiutillugit ilaatigut Maasi Pedersenimit aamma Anna Wangenheinimit peqataaffigineqarlunilu saqqummiisoqarluni.

Malinnaatitat

Qamani-periusissiami oqaatigineqarpoq:

“Aqutsisoqatigiit suleqatigiinnik malinnaasussanik pilersitsinissaminnut piginnaatitaapput. Suleqatigiit malinnaasussat inuusuttunik, qanigisaasunik, inunnik ilisimasalinnik suleqataasunillu allanik attuumassutilinnik ilaqassasut innersuussutigineqarpoq, taakkulu aalajangikkat suliniutillu pitsaassusissaannik qulakkeerineqataasinnaapput.”

Suleqatigiit malinnaasussat sulii pilersinneqanngillat.

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik

Qamani-periusissiami oqaatigineqarpoq:

“Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup periusissiami Qamanimi pinaveersaartitsilluni suliniutigineqartut ineriartortinnissaasa atuutilersinnissaasalu aallartinnissaat akisussaaffigaa. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik taamatutaaq sumiiffinni ataasiakkaani suleqatigineqartartunut tunngatillugu aqqutissiuisutut, oqilisaasutut siunnersuisartutullu inissisimassaaq. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup suliniutini ataasiakkaani sullinniarneqartut akuutinneqarnissaat qulakkiissallugulu iliuitsit nuna tamakkerlugu ataqatigiissarneqarnissaat akisussaaffigivaa”.

Paarisami atorfillit sisamat Qamanimi suleqatigiinnut ilaapput. Suleqatigiit amerlassusissaat 2024-mi juulip qiteqqunnerani tamakkerput. Suleqatigiit 2024-mi aamma 2025-mi septembari ilanngullugu suliat pillugit killiffik pillugu allakkiamut naatsumik ilassuteqarput. Suliat inassuteqaatit aallaaveqarput. Inassuteqaatit iliuseqarfigineqartussani ataasiakkaani tamani nassuiarneqarput.

Qamanimi suleqatigiit qaammatit tamaasa Tusaannga aamma IPI ataatsimeeqqatigisarpaat. Ataatsimiinnernut siunertarineqartoq tassaavoq suliat, suleqatigiinnerup aamma ataqatigiissaakkamik atuutilersitsinissap uppersaasarneqarnissaasa qulakkeerineqarnissaat.

Sumiiffinni attaveqarfiit

Atuutilersitsinissamut tunngatillugu sumiiffinni attaveqarfiit suleqatigineqassasut Qamani-periusissiami erseqqissaatigineqarpoq. Taamatutaaq kommunini, namminersortunit aamma NGO-t aqqutigalugit suliniutit aallartinneqareersut eqqumaffigineqassapput.

Saaffiginniffissanut periarfissat ataanni sumiiffinni attaveqarfinnik suleqateqarnermut tunngatillugu, kiisalu immikkoortoq 3-mut illoqarfinni nunaqarfinnilu imminut toqunnissamik pinaveersaartitsinermi anguniagaqatigiit najukkami isumalluutaasunik inuttalinnik pilersitsisoqassasoq` atassusernissaanut Qamanimi suleqatigiinnit suleqataasoq ataaseq Paamiunut angalavoq, qanoq periarfissaqarnerasoq misissorniarlugu. Paasinarsilertorporlu najukkami suleqatissarpassuaqartoq nutaanik anguniagaqatigiinnik/ataatsimiitalianik pilersitsinermut taarsiullugu aallaavineqartariaqartunik. Taamaattumik kommuninut allanut/sumiiffinnut angalanissat allat unitsikkallarneqarput, taarsiullugu suliniuteqarfissaq taanna suliaassarfimmi sulialinnit Qamanip isumasioqatigiissitsinerani peqataasunit suliarineqarnissaanut

isumassarsianik katersuisoqassamat. Tamanna “Suliniutigineqartut killiffii”-ni annertunerusumik paasisaqarfigiuk.

“Suliniutigineqartut killiffii”-sa ataani naassuiaatini aamma erseqqissumik takuneqarsinnaavoq ingerlatsiviit imminut toqunnissamik pitsaaliuineranut tunngasunik naleqquttunik aallartitseresimasut Qamanimi suleqatigiinnit eqqumaffigineqarlutillu suleqatigineqartut.

Tamatuma saniatigut nuna tamakkerlugu pitsaaliuineramik siunnersortit qaammatit pingasukkaarlugit Paarisamiit attavigineqartarput, imminut toqunnissamik pitsaaliuineramik suliaqarnermi suliat imaluunniit atortussanut tunngassuteqartut oqaluuserisassat ilagisinnaasarlugit. Oqaluuserisassat pitsaaliuineramik siunnersortinit aalajangersarneqartarput, piffissamilu pineqartumi pisut apeqqutaasinnaasarlutik. Ataatsimiittarnerit taakku pitsaaliuineramik siunnersortinit pingaartillugit salliutinneqartarput. Sumiiffinni pinaveersaartitsineranut ataatsimiititalianut il.il tunngasut pillugit takussutissiaq Inuuneritta III-p atuutilersinneqarnera pillugu killiffik pillugu allakkiami 2024-meersumi takuneqarsinnaavoq.

Sumiiffinni atassuteqarfinnik suleqateqarneq pinaveersaartitsineranut ataatsimiititalianik piusunik oqaloqateqarnermik massakut aallaaveqarpoq, taamaattorli ataatsimiititalianik ataasiakkaanik, illoqarfinni amerlanerpaani piusunik, tamanna pillugu aalajangersimasumik isumaqatigiissusiortoqarnikuunani.

Iliuseqarfigineqartussanut killiffiit

Qamanimi suleqatigiit 2024-mi, aamma 2025-mi septembari ilanngullugu suliatik pillugit nassuiaataat uani ilanngunneqarput. Iliuseqarfigineqartussat tamarmik ataanni suliat ataatsimoortillugit kapitalip naggataatungani tabeli 3-mi saqqummiunneqarput.

Qamani isumasioqatigiissitsineq

Imminut toqunnissamik pitsaaliuineq pillugu isumasioqatigiissitsineq siulleq ulluni 25.-27. novembari 2024 Paarisamit ingerlanneqarpoq “Qamani 2024 – Imminut toqunnissamik pinaveersaartitsineq pillugu ataatsimoorta!/Sammen om selvmordsforebyggelse” – isumasioqatigiinnerup [YouTube](#)-kkut aallakaatinneqarnera takuuk. Isumasioqatigiissitsinermit siunertarineqartoq tassaavoq, suliamut attuumassutillit tamaasa ataatsimoortillugit ilisimasanik aamma misilittakkanik paarlaasseqatigiillunilu Qamani-periusissiaq 2023-2028-p atuutilersinneqarnissaata qulakkeerneqarnissaa. Isumasioqatigiissitsineq suliniuteqarfigineqartussani sisamaasuni pingasunik aallussiffiuvoq, tassalu saaffiginninnissamut periarfissat, innuttaasunik akuutitsineq aamma paquminartuiaaneq. Inuit suliamut tunngasumik suliallit 120-t missaanniittut isumasioqatigiissitsinermit peqataapput. Isumasioqatigiinnermi soqutiginartorpassuarnik saqqummiisoqarnerata, imminut toqunnissamik pitsaaliuineq pillugu peqataasut suli annertunerusumik ilisimasaqarnerulernerannik kinguneqartup, saniatigut suleqatigiiaani suliaqarneq aallunneqarpoq. Suleqatigiiaani suliaqarneq peqataasut akunnerminni imminnut qanimut naapissinnaanissaannik, kiisalu Qamanimi suleqatigiit sulinerannut isummersuinissaannik siunertaqarpoq. Isumasioqatigiissitsinermi isummersuutit Qamanimi suleqatigiinnit aamma IPI-mit peqatigiilluni katersorneqarlutillu misissoqqissaarneqarput, aammalu periusissiap atuutilersinneqarnissaanik sulinerup ingerlateqqinneqarneranut ilanngunneqassallutik. Isumasioqatigiissitsinerup eqjkarneqarneqarnera matuma ataani takuuk.

Isumasioqatigiissitsinerup siunertaa	Isumasioqatigiissitsinermit isummersuutit
Kalaallit Nunaat imminut toquttoqarfiunngitsoq pillugu anguniagassatut takorluukkamik	<ul style="list-style-type: none"> • Inuiaqatigiit imminut toqunneq pillugu oqaluuserinnissallutik paqumisuffiujunnaarsimasut, aamma toqqissisimasumik tunngavilimmik oqaloqatigiissutigineqarsinnaasoq • Ataatsimoorfik inuit tamarmik pingaarutilittut isigineqartut • Meeqqat aamma inuusuttut toqqissisimallutik, aamma siunissaq neriuteqarfigalugu peroriartussapput • "Kulturimik isumannaatsuutitsinermit" ilinniartitaaneq, aamma atuarfinni tapersersortit

<p>ataatsimoor- ussamik pilersitsinissaq</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ammasuuneq, aamma inuttut unammilligassat oqaatiginissaannut periarfissaqarnissaq • Kulturikkut sammisaqartitsinernik, ileqqutoqqanik, oqaatsinik, ataqqinninnermik aamma pinngortitamik aallussineq
<p>Imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup nakooqqutinit aallaavilimmik periupeqarfi- gineqarnerata siuarsarnissaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nakooqqutit qitiutillugit: ataatsimoorneq, sapiissuseq, inuunermik nuannarinneq, pinngortitaq aamma kulturi, inuusuttunit aamma utoqqarnit • Sumiiffinni suliassaqarfinni suliallit suliaat peqataasunit nersualaarneqarlutillu isumassarsiorfittut isigineqarput • Peqataasut suleqqinnissaminut ataqqinninnermik, ammasumik pissuseqarnissamik aamma nukissamik annertunerulersitsipput • Pitsaaliulluni sulinermi pinngortitap aamma kulturip annertunerusumik atorpeqarnissaanik kissaateqarneq
<p>Ilisimasat aamma Paasissuti- ssiineq</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Peqataasut imminut toqunnissamik pitsaaliuineq aamma eqqarsartaatsikkut peqqissuseq pillugit nutaanik paasisaqarput • Paasissutissanik aamma isumassarsiasanik arlaqarnerusunik saqqummiisunit pissarsinissaq pisariaqartinneqarpoq • Ilaat atortussaqaarlutik piareersimasutut misigisimapput – ilaasa alloriaqqinnissaq tulleg nalornissutigivaat • Siusissukkut iliuseqarnissap pingaaruteqassusianik eqqumaffigininneq annertunerulersoq
<p>Qamani periusissiamut isummersuutit</p>	<p>Peqataasut suliniuteqarfissanut sisamanut taakkununga isumassarsianik tunniussaqaarput</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Saaffiginninnissamut periarfissat</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Upalungarsimanissamut pilersaarutit aamma paasissutissat ajornannitsumik tamanit pissarsiarineqarsinnaasunngortinneqassapput ○ Sumiiffinni tamani assigiissakkamik upalungaarsaqarnissaq ○ Kingunerlutitsisussutaasumik pisoqartillugu suliffeqarfinni najoqqutassat erseqqissut ○ Sumiiffinni saaffigineqarsinnaasutut periarfissat pissarsirineqarsinnaanissaasa pitsaanerullutillu erseqqinnerunissaat • <i>Innuttaasunik akuutitsineq</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Innuttaasunik peqataatitsineq Paarisap ineriartortillugulu, aallartillugulu aningaasalersussavaa ○ Pitsaaliuinermi suliaqarnermi pinngortitaq peqqissaanermi atortutut atorpeqarnissaa ○ Inuusuttunik peqataatitsineq annertunerusoq, kisianni atuuffissaminut piareersimanissaat tapersersorneqarnissaallu qulakkeerlugu • <i>Atuarfimmil ilorrisimaarneq</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Atuarfinni aamma ilinniarnertuunngorniarninnee meeqqanut aamma inuusuttunit imigassaq aalakoornartortalik pillugu politikki erseqqissoq ○ Pitsaaliuinermi inuusuttut maligassiusut ○ Meeqqat atuarfiini ilinniartitsisunut supervisionimik aamma siunnersuinermik aqqiissutit. ○ Imigassamik aalakoornartortalimmik pitsaaliuineq pillugu ilinniartoqarfinni paasissutissiilluni aqqiissuussinerit ○ Atuartut akornanni imigassamut aalakoornartortalimmut atassutilimmik ajornartorsiutit suliarisinaanissaannut ilinniartitsisut pitsaanerusumik piareersarneqassapput • <i>Paquminartuiaanissaq</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Siusinaartumik iliuseqarnerup aamma eqqarsartaatsikkut peqqissutsip aallunneqarnissaat ○ Toqqissisimanartumik aamma eqqortumik avatangiiseqarluni oqaloqatigiinneq ○ Paquminartuiaalluni sulinermi inuusuttut eqeersimaartumik peqataatinneqassapput

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Paasisutissanut, oqaloqatigiinnernut aamma siunnersuinernut SoMe aamma plakatit aqqissuussamik atorpeqassapput ○ Angutit eqqarsartaatsimikkut peqqissusiisa aallunneqarnerat annertunerusoq ○ Suliat suliniuteqarfigineqartussatut siunnerfigineqartunut aalajangersimasunut taakkununga siunnerfilersorneqarlutillu naleqqussarneqassapput ○ Inatsisit erseqqissarneqarnissaat, tamaaliornikkut kikkut tamarmik pisinnaatitaaffimminnik aamma periarfissaminnik paasisaqarniassammata <p>Paarisap, kommunit aamma suliaqaqataasut allat akunnerminni peqatigiillutik periusissiamik suliaqaqatigiinnissaannik kisaateqarneq</p>
<p>Atassuteqarfiit aamma suleqatigiinneq</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Isumasioqatigiissitsinerup ingerlanerani suleqatigiikkaarluni suliaqarneq pitsaasumik qisuariarfigineqarpoq, kisiannili tamatuma saniatigut atassuteqarfiit aamma suleqatigiinneq naliliinermi peqataasunit annertunerusumik aallunneqarnatik
<p>Pitsaaliuini-ssamut ataatsimoortumik akisussaaffik erseqqissarlugu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oqartussaqaarfiit aamma suliniaqatigiiffiit akornanni suleqatigiinnerup annertunerunissaanik kisaateqarneq. • Suliassaqa kommunit kisimiillutik suliarisinnaanngilaat – nuna tamakkerlugu tapersersorneqarnissaq pisariaqartinneqarpoq. • Ilinniarnissamut aningaasaqarnikkut aamma periarfissatigut unammilligassat (ass. tarnip pissusiinik ilisimasalittut ilinniartitaaneq). • Imminut toqunnissamik pitsaaliuinnermi ilitsersuisut aamma pikkorissartitsinerit pingaaruteqarnerat. • Pitsaaliuineq aqqissuussinikkut aamma ullut tamaasa oqaloqatigiinnikkut pisarpoq. • Upalungaarsimasut sumiiffinni innuttaasut peqatigalugit ineriartortinneqassapput.

Saaffiginnissamut periarfissat

Siunertarinqartoq tassaavoq, imminut toqunnissamik pitsaaliuineq immikkoortortamit qitiusumi inissisimasumit aqqissuunneqassasoq. Tamanna saaffiginniffissanut periarfissat pissarsiariuminartuunissaannik, kiisalu imminut toqunnissamut aarlerinartumi inissisimasunut, qanigisaasunut qimagaasunullu ikiortissat nakussassarlugillu atorsinnaasuunissaannik pilersitseqataassaaq. Atugarliornerup nalaani, eqqarsaatit akioruminaaffiini imaluunnit imminut toqunnissamut aarlerinartorsiorfiup nalaaniinnermi sumut saaffiginnissinnaaneq inuiaqatigiinni tamanit ilisimaneqassaaq.

Periusissiami inassutigineqarpoq:

1. Imminut toqunnissamik eqqarsaateqarnermut atatillugu imminut toqoratarsinnaasut, qanigisaasut qimagaasullu ikiorneqarnissamik tapersersorneqarnissamillu pisariaqartitsigaangata sumiiffimmik saaffigisinnaasaminnik qulakkeerinnittoqassasoq.

2. Imminut toqunnissamik eqqarsaateqarnermut, imminut toqoriarnermut imminullu toqunnermut atatillugu tulleriiaartumik iliuserisassanik innuttaasunit atorneqartussanik suliaqartoqassasoq.
3. Illoqarfinni nunaqarfinnilu imminut toqunnissamik pinaveersaartitsinermi anguniagaqaqatigiit najukkami isumalluutaasunik inuttalinnik pilersitsisoqassasoq.
4. Imminut toqunnissamik pinaveersaartitsineq pillugu nittartakkamik ineriartortitsisoqassasoq.

1. Saaffiginninnissamut periarfissanik qulakkeerinninnissaq

Nuna tamakkerlugu sullissivimmik pilersitsinissaq Meeqqanut, Inuusuttunut Ilaqutariinnullu Naalackersuisoqarfimmit piffissami sivilisunerusumi suliarineqarsimavoq, taannalu Qamanip isumasioqatigiissitsinerani 2024-mi novembarimi saqqummiunneqarluni. Sullissivik Inulerivimmik taaguuteqarluni pisortatigoortumik ulloq 1. oktobari 2025 ammarpoq. Inulerivimmit anguniarneqartoq tassaavoq, innuttaasut kikkulluunniit tarnikkut atugarliuuteqartut ikiorserneqarsinnaanissaat, taamaaliornikkullu nunami maani imminnut toquttut amerlassusiat ikilisinneqarlutik. Sullissivimmut siunertarineqartut tassaapput:

- Innuttaasut tamarmik (innarluutillit ilanngullugit), tarnikkut atugarliuuteqartut aammalu katsorsarneqarnissaminnik pisariaqartitsisut imaluunniit oqaloqateqarnissaminnik pisariaqartitsisut ataatsimik saaffiginnittarfeqarnermik tunngavilimmik oqaloqateqarnissaminnik neqeroorfigineqarsinnaassapput.
- Ataatsimik saaffiginnittarfeqarnermik tunngaveqarneq innuttaasut saaffiginniffissamut ataasiinnarmut saaffiginninnissaannik siunertaqarpoq. Tamatuma kingorna innuttaasoq ikiorsiisussamut eqqortumut, imaluunniit pisortanut innuttaasumik ikiorsiinissaminnik akisussaasuusunut innersuunneqassaaq. Inuleriviup saaffiginniffissamik ataatsimik tunngavilimmik pilersinneqarnera innuttaasup pisortanik naapitsinermini aqutissarsiorneranut oqinnerulersitsissaaq.
- Inulerivik sullinneqartussat siunnerfigineqartunik suliaqarnermini kommunini ingerlatsivinnik (Ilaqutariinnut sullissivinnik, ingerlatsivinnik il.il.) qanimut suleqateqassaaq.

Sullissiviulersussami katsorsaanissamik neqeroorutissatut pilersaarutit tabel 2-mi saqqummiunneqarput.

Tabeli 2. Nuna tamakkerlugu katsorsaanermik aamma siunnersuineramik sullissivissami katsorsatinnissamut neqeroorutit pilersaarutigineqartut.

<p>Suliassaqarfiit maanna Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmit aallaavillit</p>	<p>Suliassaqarfiit allamit aallaavillit, sullissivimmut tulleriiaarlugit ilanngunneqartussat</p>
---	---

Meeqqanik sullissisut angalasartut	Inersimasunik sullissisut angalasartut	Tusaannga	Qinngorneq Ilinniartunut siunnersuisarfik
Meeqqanik innarlerneqarsimasunik imaluunniit kinguaassiuutitigut innarliinermut tunngasutigut pissusilersuuteqartunut katsorsaaneq	Inersimasunik innarlerneqarsimanermikkut kingunerlutsisusunik katsorsaaneq	Meeqqanik, inuusuttunik, inersimasunik oqaloqateqarnis-samik pisariaqartitsisunik oqarasuaatikkut siunnersuineq	Inuusuttunik ilinniartunik peqqissaallunilu siunnersuineq
Spiralilersuineramik suliat	Klinik Killiliisa	Nuna tamakkerlugu upalungaarsimasut	Det Nationale Sorgcenteri
Spiralilersuisoqarsimanerata kingunerisaanik attuumassuteqartunut tarnikkut katsorsaaneq	Innuttaasunik kinguaassiuutitigut innarliinermut tunngasutigut pissusilersuuteqartunut katsorsaaneq	Pinasuurtumik ikiorsiigasuar-toqassatillugu kommuneni piareersimasut.	Innuttaasut 13-it sinnerlugit ukiullit ilaqtaminnik annaasaqarsimasut ikinngutiminnilluunniit qanigisaminnik annaasaqarsimanertik pillugu aliasuuteqartut saaffiginnittarfiat.
Alliaq	Nakuuserfigineqarsimasut		
Nakuuserartunik katsorsaaneq	Nakuuserfigineqarsimasunik katsorsaaneq		

Aammattaaq sullissivik peqqinnissaqarfik peqatigalugu telemedicinimik aqqissummut, app-i – Pusa aqutigalugu 2025-mi 1. januaari aallarnerfigalugu ilanngutissaaq, online-kkut nakorsamik oqaloqateqarnissamik periarfissap ammarneqarnissaa tassani pilersaarutigineqarluni.

2. Ataqtigiissumik iliuuserisassat

Ataqtigiissumik iliuuserisassat suliarineqarnissaat qitiutillugu Kommune Kujallermi sumiiffinni pitsaaliuinermit ataatsimiititalinik kiisalu innuttaasunik ataatsimiisitsinerit 2025-mi septembarimi ingerlanneqarput. Qamani-isumasioqatigiissitsinermit peqataasut isummersuutaat tunngavigalugit Kujallermi tikeraarnermi ataatsimiinnernut ingerlanneqartunut utoqqaat inuusuttullu peqataatinneqarnissaat sulissutigineqarpoq.

Aammattaaq Qamani-isumasioqatigiissitsinermit isummersuutit suliareqqillugit ingerlanneqarput – Qamani isumasioqatigiissitineq pillugu immikkoortumi tabeli takuuk.

3. Najukkami anguniagaqatigiinnik pilersitsineq

Sumiiffinni suleqatigiinnik aamma ataqtigiissumik iliuuserineqartartussanik pilersitsinissaq qitiutillugu Kommune Kujallermi sumiiffinni pitsaaliuinermit ataatsimiititalinik

ataatsimeeqateqarnerit, kiisalu innuttaasunik ataatsimiisitsinerit 2025-mi septembarimi ingerlanneqarput. Erseqqissivoq sumiiffinni pitsaaliuinerimik suliaqarlutik ataatsimiitit arlallit pioreersut, taamaattumillu sumiiffinni suleqatigiinnik pilersitsinissamut taarsiullugu taakkuninnga suleqateqarnissaq pingaaruteqartoq. Taamaalilluni ilisimasaq taanna tunngavigalugu Qamani-suleqatigiinnit imminut toqunnissamik pitsaaliuinerimut tunngatillugu kommunini tamani pitsaaliuinerimut siunnersortit, Paarisap qaammatit pingasukkaarlugit aalajangersimasumik taakkuninnga ataatsimeeqateqartarneranut atatillugu, qaninnerusumik oqaloqatigineqartarnissaat aallaqqaammut sulissutigineqassaaq. Tamatuma saniatigut sumiiffinni pitsaaliuinerimut ataatsimiititalianik qaninnerusumik oqaloqateqartarnissat aamma ataqatigiissaarinnissat Qamani-suleqatigiit sulissutiginiarpaat. Aallaqqaammut 2025-mi septembarimi tikeraarnermut uigiullugu Kommune Kujalleq salliutillugu.

4. Imminut toqunnissamik pitsaaliuineq pillugu nittartakkamik ineriartortitsineq – Inuusuttut silarsuaat

Februarimi 2024-mi Ilulissani suliassaqarfimmi sulialinnik aammalu meeqqat atuarfianni 10. klassenik workshopertoqarnerani innuttaasut isummersuutaat tunngavigalugit paasinarsivoq nittartakkamik ataatsimoorfiusussamik pisariaqartitsisoqartoq. Nittartagaq ataatsimooruq, paasissutissat aamma siunnersuinerit aallaavimmi ataatsimi. Taamaattumik Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi pisortaqtigii aalajangerput Tusaannga.gl maannamut meeqqanut siunnersuisarfiusoq allilerneqassasoq, inuusuttunut 15-iniit 24-nut ukiulinnut aamma inersimasunut /angajoqqaanullu atorneqarsinnaalissalluni. Nittartakkap allilernissaanut siunnersortinut avataaneersunut assigiinngitsunut neqeroortisereernikkut Tusaannga-gl-imik ineriartortitsisimasunik Børn og Vilkår og Symbiotiskimik suleqateqarneq ingerlateqqinneqassasoq aalajangiunneqarpoq. Inuusuttut silarsuaat 2026-mi aasaanerani saqqummiunneqassasoq pilersaarutigineqarpoq.

Taamatuttaaq atuarniarnermikkut ajornartorsiutilinnut “atuffassinermut toortakkamik” ilanngussinikkut Tusaannga.gl-ip atorneqarsinnaanissaa sulissutigineqarpoq.

Imminut toqunnissamik pitsaaliuinerimut videolianik ineriartortitsineq Arctic Creative suleqatigalugu ingerlanneqarpoq. Video-t taakku ukioqatigiiaanut tulluarsagaassapput, Tusaannga.gl-milu inuusuttut silarsuaata saqqummiunneqareernerani nassaarineqarsinnaassallutik.

Innuttaasunik akuutitsineq

Periutsinik aamma atortussanik innuttaasunit atorneqartussanik ineriartortitsinissaq siunniunneqarpoq, taamaaliornikkut inunnut imminnut toqunnissaminnik eqqarsaateqartunut aamma imminnut toqunnissaminnik pissusilersuutilinnut tapersersuisinnaanngorniassammata. Taamatuttaaq imminut toqunnissamik eqqarsaateqartoqartillugu, imminut toqunnissamik

sioorasaarisoqartillugu, imaluunniit imminut toqoriartoqartillugu kiisalu imminut toquttoqarpat inersimasunut imaluunniit suliassaqarfimmi sulialinnut tamatigut attaveqartoqartarnissaanik meeqqat inuusuttullu ilisimatillugit.

Periusissiami inassutigineqarpoq:

1. Inuusuttumiit inuusuttumut ilisimasanik avitseqatigiinneq pillugu pikkorissaanernik pilersitsinissaq.
2. Oqaloqateqarnermi sakkussat pillugit pikkorissartitsinernik saaffiginninnissamullu periarfissanik ilisimasanik pilersitsinissaq.
3. Inuusuttut sumiiffigisartagaanni imigassaq pillugu allassimanngitsunik aalajangersakkanik pilersitsinissaq.
4. Ingerlataqartut attuumassuteqartut suleqatiginerisigut tarnikkut ikiueqqaarnissamik pikkorissaanermik pilersitsineq, oqaloqatigeeriaaseq ilanngullugu.
5. Innuttaasunut tarnikkut ikiueqqaarsimasunut ilitsersuinissamik neqeroorummik ineriartortitsinissaq.

Qamani suleqatigiit sulinertik pillugu paasissutissiiniarlutik, innuttaasut suliani nutaani peqataatinniarlugit aamma imminut toqunnissamik pitsaaliuineq pillugu paasissutissiiniarlutik, kiisalu imigassaq aalakoornartortalik pillugu najoqqutassat (imigassaq aalakoornartortalik pillugu najoqqutassani annertunerusumik paasisaqarit) pillugit sammisaqartitsillutik sinerissamut arlaleriarlutik angalapput.

- Paarisap app-issaata ineriartortinneqarneranut peqataatitsinissaq qitiutillugu inuusuttut Aasianni GUX-imeersut 2025-mi februaarimi ataatsimeeqatigineqarput. Atortussai aamma naleqquttuunissaa pillugit inuusuttunit taakkunannga isummersuutit katersorneqarput, aammalu ilutigitillugu Paarisap suliai, Qamani-periusissiaq aamma kinguassiuutitigut peqqissuseq pillugit siammasinnerusumik paasissutissiisoqarluni.
- Paarisap ataatsimoorluni Ilulissanut tikeraarneq 2025-mi septembarimi ingerlappaa, tassani meeqqat atuarfiat aamma PISPS pulaarneqarlutik. Tassani eqqarsartaatsikkut peqqissuseq aamma Yellow Septemberip malunnartinniarneqarnera qitiutillugit sammineqarlutik.
- Paarisa aammattaaq Kommune Kujallermut 2025-mi septembarimi tikeraarpoq, ilaatigut ataqatigiissumik iliuuserineqartartussanik suliaqarneq pillugu innuttaasunik ataatsimiisitsinerit arlallit ingerlanneqarlutik.

1. Inuusuttumiit inuusuttumut ilisimasanik avitseqatigiinneq

Suliamut *Inuusuttumiit inuusuttumut* tunngatillugu KRK Inua suleqatigalugu aallartittoqarpoq, makkuninnga aallussiffiusussa:

- Life Skills
- SPRINT (sumiiffinni suliniutit)
- Tarnikkut ikiueqqaarneq

KRK Inuap suliniutai annertunerusumik ugguuna paasisaqarfigineqarsinnaapput <https://www.krk-inua.gl/>.

Ataqatigiissaarinissaq aamma ataatsimoorluni sammisaqartitsisarnissat anguniarlugit Qamani-suleqatigiit aamma KRK Inuata akornanni qaammatikkaartumik ataatsimeeqatigiittoqartarpoq.

2. Oqaloqateqarnermi atortussat aamma saaffiginninnissamut periarfissat

Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfik aamma Livslinjen Paarisa qanimut suleqatigalugu imminut toqunnissamik pitsaaliuineramik ilitsersuisunik 2024-mi ilinniartitsipput. Ilitsersuisut kommunineersut, Tusaangameersut aamma CFG-imersut katillugit 15-it 2024-mi maajimi ilitsersuisutut ilinniartinneqarput. Ilitsersuisut taakku maanna siiuuttutut inissisimallutik inunnik sullissisartutut sulisunik ullunik marluk-pingasunik sivisussusilinnik pikkorissartitsisinnaanngorput, imminut toqunnissamut pissusilersuutunik paasisaqarsinnaanngornissaannik, aarlerinaammik naliliineramik suliaqarsinnaanngornissaannik aamma imminut toqunnissamik pitsaaliuinissaq siunertaralugu oqaloqateqarsinnaanissamik sungiusarnissaat siunertaralugu. Pikkorissartitsinerit saaffigineqarsinnaasutut periarfissat pillugit ilisimasaniq aamma imaqarput. Paarisa aamma CFG pisariaqartitsineq naapertorlugu siunersueqatiginnissinnaapput. Kommunit maanna namminneq pikkorissartitsinerinik aaqquussillutillu ingerlatsinissaminnut periarfissaqarput, taakkulu namminneq aningaasalersussallugit. Kommunilli ilaat pikkorissartitsinerit ingerlannissaannut TAPImut qinnuteqarsimapput (Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi aningaasaliisarfik). Ilitsersuisutut ilinniarsimasut taakku ilinniareerneramik kingorna kommunini sulisunik sallerstatut inissisimasunik pikkorissartitsinerinik qanoq ingerlataqarsimatiginersut paasisaqarfigiumallugu maannakkorpiaq (2025-mi aggustimiit oktobarimut) apeqqutit akisassat atorlugit ilitsersuisutut ilinniarsimasut sinerissameersut akornanni misissuisoqarpoq.

Imminut toqunnissamik pitsaaliuineq pillugu Nuummi napparsimmaveqarfimmi peqqissaasunut aamma sundhedsassistentinut ilaatigut 2024-mi upernaakkut annikitsumik pikkorissartitsisoqarpoq.

Tamatuma saniatigut Imarsiornermi Ilinniarsiup nuna tamakkerlugu sullivimmi avatangiisinut sinniisuunit aallartitanut nunami maani imminut toquttoqartarnera pillugu Qamanimi suleqatigiit oqalugiartut. Paasinarsivoq imarsiorneq aamma imminut toqunneq eqqumaffigineqanngitsut. Imminut toqunnissamik pitsaaliuilluni pikkorissartitsisarneq ilinniartitaanerup iluani siunissami ilanngunneqartalissasoq oqaluuserineqarpoq.

3. Imigassaq pillugu allassimanngitsunik aalajangersakkanik pilersitsineq

Paarisa imigassaq aalakoornartortalik pillugu politikissamut, ilisimatusarnermit tunngavilimmut, inassuteqaatinik suleqatigiissitami marlunnik ilaasortaqaarnikuvoq, taakku 2024-p ingerlanerani sammisaqartitsinerit, suleqatigiit ataatsimiinnerinut aamma imigassaq aalakoornartortalik pillugu isumasioqatigiissitsinerit peqataasarlutik. Sulineq taanna CFG aamma WHO Europe suleqatigalugit Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfimmit aqunneqarluni suliarineqarpoq. Inaarutaasumik inassuteqaatit 2025-mi ulloq 2. oktobari saqqummiunneqarput, aammalu imigassap aalakoornartortalip aamma imminut toqunnerup akornanni ataqatigiinneq erseqqissoq nalunaarusiami takutinneqarluni².

Aallartitat taakku marluk Qamanip imigassaq pillugu suliniutaannik tassa imigassaq pillugu allassimanngitsunik aalajangersakkanik pilersitsineq pillugu suliaqarput, tamannalu sunluniuteqarfissami 3-mi, ataatsimoorfinnik imigassamik aalakoornartortalimmik ilaqanngitsunik nukittuunik aallussinissamik imalimmi immikkut takuneqarsinnaalluni. Suleqatigiinnermut tassunga atatillugu imigassap aalakoornartortalip aamma imminut toqunnerup akornanni ataqatigiittoqarnera pillugu filmeeranianik aamma saqqummiussisoqarpoq, tassani aamma inuusuttut imminnut paareqatigeeqqullugit, aamma imigassamik aalakoornartortalimmik imernej imminut toqunnissamut aarlerinaataasoq eqqumaffigeqqullugu kajumissaarneqarlutik³.

Paarisa Allorfimmi suliaasaqarfiup iluani siunnersuinerit ataatsimiitsitaliami peqataasartussamik peqalerpoq, taakku Qamani-periusissiami imigassamik aalakoornartortalimmik aamma ikiaroorartumik atornerluinerit akiuiniarluni suliniarnerup atuutilersinneqarnissaanut suleqatigiinnerup siuarsarneqarnissaanik suliaqartuupput.

Imigassamut aalakoornartortalimmut najoqqutassat pillugit Kommune Kujallermit 2025-mi septembarimi sammisaqartitsinerit ingerlanneqarput.

Imigassamut aalakoornartortalimmut najoqqutassat pillugu Qaqortumi højskolemi aamma Nanortalimmi Majoriami sammisaqartitsisoqarpoq.

- Narsami sammisaqartitsinissaq pilersaarutigineqartoq sila pissutigalugu taamaatiinneqarpoq.

Imigassamut aalakoornartortalimmut najoqqutassat illoqarfinnut allanut siammarneqarnissaat pillugu oqaloqatigiittoqarpoq – sammisaqartitsineq iluatsitutut isigineqartoq qisuariaatit ilimanarsisippaat.

² <https://naalackersuisut.gl/-/media/nyheder/2025/10/anbefalinger-til-alkoholpolitik-2025-dk.pdf>

³ <https://youtu.be/mnXQBxEvZn0?si=geGtG5HMIZMUuWWH>

4. Tarnikkut ikiueqqaarneq

KRK Inua suleqatigalugu aallartittoqarpoq, suleqatigiinnermullu atatillugu qanimut oqaloqatigiittarnissap aamma ingerlaavartumik ataqatigiissaarisarnissap qulakkeerneqarnissaat siunertaralugu qaammatikkaartumik killiffissiuilluni ataatsimiittoqartarluni.

5. Tarnikkut ikiueqqaarnermik suliaqartartunut supervisionertitsineq

Tarnikkut ikiueqqaarnermut pikkorissartitsinermit peqataasunut KRK Inua supervisionimik maanna neqeroortarpoq.

Atuarfinni ilinniarfinnilu toqqissisimaneq ilorrisimaarnerlu

Anguniarneqartut tassaapput ilinniartitsisut, perorsaasut aamma isumassuineramik suliallit tamarmik atuarfinni aamma ilinniarfinni meeqqat inuusuttullu akornanni atugarliortoqarneranik paasisaqartarnissaat.

Uku suliarineqarnissaat periusissiami inassutigineqarpoq:

1. Inersimasut meeqqanik inuusuttunillu sullissisut atugarliortoqarneranik ujtartuisinnaaqkullugit iliuuseqarsinnaaqkullugillu piginnaasaannik annertusaanissaq.
2. Alianartumik pisoqartillugu, soorlu imminut toqoriartoqarsimatillugu imminullu toquttoqarsimatillugu, pisortat pigisaanni tamani (atuarfinni, ilinniarfinni, ulluunerani ornittakkani, sunngiffimmi sammisartakkani) isumannaallisaanermik upalungaarsimanermillu pilersaarusiornissaq.

1. Piginnaasanik annertusaanissaq

Qamanimi suleqatigiit Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik 2024-mi maajip 31-ani ataatsimeeqatigivaat, suliatigut attuumassuteqarfiit suleqatigiiffiusinnaasullu nassaariniarlugit. Tassunga uiggiullugu pimmatiginnittarneq pillugu Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiup oktobarimi 2024-mi ataatsimeersuartitsinerani Paarisami sulisut marluk peqataapput.

Aallarnisaataasumik oqaloqatigiinneq 2025-mi oktobarimi pikialaartitsinissamut, Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmit aaqqissuunneqartussamut, humaniorami faginut tunngasunik immikkut aallussiffiusussamut tunngatillugu ingerlateqqinneqarnissaat sulissutigineqarpoq. Ilaatigut Qamanimi suleqatigiit Qamani app-i pillugu saqqummiissallutik. Saqqummiineq taanna ilaatigut qitiusumik ilinniarfeqarfinni siusinnerusukkut saqqummiunneqarnikuuvoq (ulloq 23.septembari 2025).

2. Isumannaallisaanermut pilersaarut aamma upalungaarsimanermut pilersaarut

App-imik ineriartortitsinermi Qamani-suleqatigiit NunaMediamik suleqateqarput, taanna Nuummi GUX-imi ulloq 11. decembari 2025 saqqummiunneqassalluni. App-i isumannaallisaanermut pilersaarummik aamma saaffigniffissatut periarfissanik iserfigineqarsinnaasunik/ataatsimut takuneqarsinnaasunik, kiisalu eqqarsaqqissaanermut- aamma timip tamakkerlugu maluginiarneranut sungiusaatnik Seqinermik piginnittumit Lea Holmimit ineriartortinneqarsimasunik imaqarpoq.

Upalungaarsimanermut pilersaarutitut tunngasut pillugit forständerit isumasioqatigiinneranni Nuummi, 2025-mi septembarimi, aammattaaq saqqummiisoqarpoq.

Paquminartuiaaneq

Imminut toqunnissamik eqqarsaateqartarneq aamma imminut toqunneq paquminarunnaarsinniarlugu, kiisalu imminut toqunneq aqquditut kingullertut atorineqarnissaa pitsaaliorniarlugu imminut toqunneq pillugu ajornartorsiutitut attuumassutilinnik tusagassiutit sammisaqartarnerannut najoqqutassiornissaq anguniarneqarpoq.

Uku suliarineqarnissaat periusissiami inassutigineqarpoq:

1. Imminut toquttarnermik ajornartorsiut pillugu tusagassiutitut malittarisassat. Tamanna tusagassiutitulerisunut tamanut, soorlu TV-mut radiomullu, aviisut tusagassiutinullu allanut, kisiannili aamma influenceritut innuttaasunullu paasisitsiniaanernut atuuppoq.
2. Illersuutaasartut immikkut ukkataralugit imminut toqunnissamik pinaveersaartitsinermit atatillugu paasisitsiniaasoqassasoq.

1. Tusagassiutitut najoqqutassat

Najoqqutassanik 2025-mi suliaqartoqarpoq, suliarineqarsimasorlu pillugu tusagassiorfiit attaveqarfigineqarput. Najoqqutassat matuma ataani takutitassiarineqarput:

 <p>INUIT SUMUT IKIORTISSARSIORLUTIK SAAFFIGINNISSINNAANERANNUT EQQORTUMIK PAASISSUTISSIIGIT</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <p>EQQUMAFFIGIUK TUSAGASSIORTUT IMMINUT TOQUNNERMI ALLAASERISAQARTILLUTIK AAMMA SUNNERTISSINNAAMMATA.</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <p>INUUNERMI AJORNARTORSIUTINIK ANIGUISIMASUT IKIORTISSARSORSIMASULLU PILLUGIT OQALUTTUAT OQALUTTUARIKKIT.</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <p>TUSAAMASAMIK IMMINUT TOQUSSIMASOQARTILLUGU NALUNAARUTIGINNINERMUT KUSANARTUNNGORTITSINNGINNISSAQ MIANERSUUSSAVAT.</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <p>INUIAQATIGIINNI IMMINUT TOQUSSISAMUT PINAVEERSAATITSINERMI PAASISSUTISSANIK EQQORTUNIK TUNNGAVILINNIK PAASISSUTISSEEQATAAGIT.</p>	 <p>QANQ IMMINUT TOQUSSIMASOQARNERANIK AAMMALU SUMIIFFIK NASSUIATIGINEQASSANNGILLAT.</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <p>IMMINUT TOQUSSIMASOQARTILLUGU OQALUTTUAG PINGAARNERTUT INISSINNEQASSANNGILAQ IMALUUNNIIT PISARIAQANNGITSUMIK UTEQATTAARTINNEQASSANNGILAQ.</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <p>TUPAALLATSITSISINNAASUNIK QULEQUTALIORTOQASSANNGILAQ IMALUUNNIIT IMMINUT TOQUUNNEQ PILLUGU KUSANARTUNNGORTILLUGU OQAASEQATIGIIT ATORNEQASASSANNGILLAT.</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <p>IMMINUT TOQUSSIMASOQARTILLUGU ATAASIINNARMIK NASSUIATISSARTAQANNGILAQ, TAMANNA EQQUMAFFIGINEQASSAAQ.</p> <hr style="border-top: 1px dashed #ccc;"/> <p>ASSINIK, VIDEO-NIK IMALUUNNIIT SOOQ IMMINUT TOQUSSIMANERMI ALLAKKAT SIARUARTERNEQASSANNGILLAT.</p>
---	---

2. Paasisitsiniaaneq

Paarisap Yellow September siullerpaamik 2024-mi malunnartippaa. Yellow Septemberip malunnartinneqarnerani imminut toqunnissamik eqqarsaateqartunut, ilaquataasunut aamma qimagaasunut saaffissatut periarfissat saqqummiunneqarnerisigut imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup eqqumaffigineqarnissaa siunertarineqarpoq. Tamatuma saniatigut Paarisagl-imi sammisaq pillugu qupperneramik pilersitsisoqarpoq, pitsaaliuineramik siunnersortinut aamma attuumassutilinnut allanut paasissutissanik imalimmik, tassani aamma Yellow September pillugu paasissutissat nassaarineqarsinnaallutik. Paarisagl aqqutigalugu Yellow Septemberimut tunngatillugu aqqissuussinernut atatillugu 10. September aningaasaliissutinik tapiissutinik aamma qinnuteqartoqarsinnaavoq. Aningaasaliissutit amerlineqareernerisigut illoqarfiit 5.000,-nik qinnuteqarsinnaanngorput, siornatigut 2000,-iuisimagaluarluni, aamma nunaqarfiit 3000,-nik qinnuteqarsinnaanngorput, siornatigut 1000,-usimagaluarluni.

Paquminarunnaarsaanermut aammalu innuttaasunik akuutitsinermut tunngasut pillugit assigiinngitsunik imalinnik Facebookimi aamma Instagramimi 2024-mi saqqummiunneqartut katillugit 26-upput. Saqqummiunneqartuni sammineqartut naatumik tulliuuttumi takutinneqartut:

- Assit Ilulissaneersut, pitsaaliuineramik siunnersortinit nassiunneqarsimasut, aningaasaliissutinit aningaasat atorlugit sunik pilersitsinerminnik takutitsisut.
- Imigassamik aalakoornartortalimmik iminngikkaluarluni sulersisoqarsinnaaneramik siunnersuutitsialaat.
- Qamanip suliai aamma iliuseqarfigineqartussat sisamat.
- Oqariartuutit assigiinngitsut soorlu: : "*Ullut ataasiakkaakkit - naleqarputit*" / "*Tag én dag ad gangen - du er værdifuld*".
- Suliaqartut avataaneersut saqqummiussaata
 - Tûtup erinaq atugaa Qamani
 - Lea Holm Seqineq.com-imeersoq eqqarsartaatsikkut peqqissuseq pillugu oqaluuserisaqarpoq
 - Rita Timinnimeersoq sianitinut tunngasut pillugit oqaluttuarpoq

Yellow Septemberip malunnartinneqarneranut atatillugu kommunit tamarmik takoqqusaarutininik 2024-mi aggustimi nassinneqarput, tassunga ilanngullugu qalersaq sungaartoq imminut toqunnissamik pitsaaliuineramik sulialinnit atorineqartussaq. Yellow Septemberip siammarterneqarnissaanut atatillugu suliaqartut assigiinngitsut attavigineqarput, qalersaarlu sungaartoq pillugu Takusakka suleqatigalugu ussassaarusiortoqarluni. Tamatuma saniatigut Qamanimi suleqatigiit KNR-imi Illermi Qanoruumilu Yellow September pillugu oqaluttuartinneqarput.

Filmi "Life on the edge" Nuuk International Film Festival 2024-mi takutinneqartoq 18. septembari 2024 takuteqqaarneqarpoq. Paquminaruuaanermik suliaqarfiup suliaralugu atuutilersinneqarneranut atatillugu filmfestivali Paarisamit tapersorneqarpoq.

Yellow September 2025

Yellow september 2025-mi sammisassaqartitsinissaq siunertaralugu Yellow September aningaasaateqarfimmut 2025-mi qinnuteqarnissaq aamma periarfissaaqqippoq. Paarisap Yellow Septembari malunnartinniarlugu tusagassiutit assigiinngitsut aqutigalugit ukiut marluk tulleriissillugit paasisitsiniaanerit ingerlappai. Paasisitsiniaanermut siunertarineqartoq suli tassaavoq, imminut toqunnissamik pitsaaliuineranut tunngasut eqqumaffigineqalernissaat, aamma inunnut imminut toqunnissaminnik eqqarsaateqartunut, qanigisaasunut aamma qimagaasimasunut saaffigineqarsinnaasutut periarfissat ilisimaneqarnerisa annertunerulersinneqarnissaa. 2024-mi misilittakkat 2025-mi piorsarneqarput, aamma paasisitsiniaaneq nuna tamakkerlugu ersarissumik eqeersimaartumillu angusaqarfiuvoq.

Aamma sammisamat tunngatillugu ilisarnaatitut takussutissianik illoqarfinnut aamma nunaqarfinnut nassiussuisoqaqilluni, tassunga ilanngullugu qalersat sungaartut, imminut toqunnissamik pitsaaliuineranut tapersersuineranut ilisarnaatitut. Qalersat Brugsenimi, Pisiffimmi aamma

Pilersuisumi pissarsiarineqarsinnaapput, aammalu poortukkat 50-it nuna tamakkerlugu nassiussuunneqarlutik. Pisiniarfiilli arlallit sukkasuumik nunguutsipput, inassutigineqarporlu ukiup tulliani qalersanik amerlanerusunik poortuisoqarlunilu innimiinniisoqassasoq.

Aningaasaliissutitut qinnuteqartut illoqarfinit aamma nunaqarfinit 23-nut amerleriaateqarput, ukioq kingulleq qinnuteqartut 18-iusimallutik, qinnuteqartullu tamarmik akuerineqarput.

Nittartakkatigut inuit attaveqaqatigiittarfii (Facebooki aamma Instagrami) aqqutigalugit saqqummiussat katillugit 40-t ilanngunneqarput, tassunga ilanngullugit:

- Sumiiffinni aaqjissuussinernit assit aamma videoliat
- Eqqarsartaatsikkut peqqissuseq aamma imigassamut aalakoornartortalimmut taarsiullugu qinigassat allat pillugit siunnersuutissatsialaat
- Avataaneersunit imarisai, soorlu Nikolaj Lønstrup, Naja P, Aqqalualiit aamma Aili
- Pinngorartitsinikkut ilanngussat, soorlu Andachanimit musikvideo, sapangaqqaqerinermut najoqqutassaq Iverutinit, aamma nuersaanermut najoqqutassaq NaNimit
- Facebookimi qupperneq inunnit 867.961-init takuneqarpoq, aammalu 5.841-nit qisuariarfigineqarluni, aamma malinnaasut nutaat 152-iullutik.
- Instagrami 345.288-eriarluni takuneqarpoq, aamma malinnaasut nutaat 201-iullutik. Pimoorussineq qaffasippoq, kisianni ullut tamaasa saqqummiussassanik suliaqarneq pisariuvoq – pitsaanerusumik pilersaarusiornissaq aamma suliassanik agguataarinissaq inassutigineqarpoq.
- Paasisitsiniaanermi videoliaq Arctic Creative-mit suliarineqarpoq, aammalu KNR-mi, Katuap aamma Taseraliup filmertarfiini takutinneqarluni.
- Tusagassiutitut tunngasutigut suliaqarneq radiokkut ilanngutassianik aamma TV-kkut saqqummernernik ilaqarpoq.
- Sumiiffinni sulliffeqarfiit arlallit eqeersimaarlutik peqataapput, tassunga ilanngullugit Royal Greenland, Air Greenland, Katuaq, Tusass allarpassuillu.

Yellow September 2025 paasisitsiniaanerup 2026-mi ineriartorteqqinneqarnissaanut pitsaanerusumik pilersaarusiornissamik, siammasinnerusumik peqataatitsinissamik aamma piginnaasatigut annertunerulersitsinissamik aallussiffiusussamik tutsuiginartumik toqqammavissaqalersitsivoq.

2026-mut inassuteqaatit:

- Siusissukkat pilersaarusiornissaq,
- Atuarfinnik, ilinniarfinnik, timersoqatigiiffinnik aamma peqatigiiffinnik peqataatitsineq
- Paarisa.gl-imi sammisanut quppernerup atorineqarnissaa

Tabeli 3. Iliuseqarfigineqartussani suliassat ataatsimut isigalugu.

Iliuseqar- figineqartussat	Suliassat	Killiffik
Saaffiginnin- nissamat periarfissat	Saaffiginninnissamat periarfissanik qulakkeerinnineq	Nuna tamakkerlugu katsorsaavik siunnersuisarfillu Inulerivik pilersinneqarpoq, oktobarillu aallaqqaataani ammarluni.
	Ataqatigiissumik iliuusissiat	Qamani ataatsimeersuarnermit isummersuutitik suliaqartoqarpoq. Ataqatigiissumik iliuuserineqartussat suliarineqarnissaat pillugu sumiiffinni ataatsimiisitsisoqarpoq.
	Najukkani anguniagaqatigiinnik pilersitsineq	Qamani ataatsimeersuarnermit isummersuutitik suliaqartoqarpoq. Sumiiffinni suleqatigiittussanik pilersitsinissaq pillugu sumiiffinni ataatsimiisitsisoqarpoq.
	Nittartakkamik ineriartortitsinissaq	Inuusuttut silarsuaat ineriartortinneqarpoq, 2026-llu qiteqqunnerani saqqummiunneqassalluni
Innuttaasunik akuutitsineq	Inuusuttumiit inuusuttumut ilisimasanik avitseqatigiinneq	KRK Inuanik suleqateqarneq aallartinneqarpoq, aammalu tarnikkut ikiueqqaarnermut aamma imminut toqunnissamik pitsaaliuinermit tunngatillugu sammisassaqartitsinerit ataqatigiissarneqarnissaat siunertaralugu qaammatikkaartumik ataatsimiittoqartarluni.
	Oqaloqatiginninnermi atortussat aamma saaffiginninnissamat periarfissat pillugit ilisimasat	Imminut toqunnissamik pitsaaliuinermit ilitsersuisut kalaallit 15-it maannamat ilinniartinneqarsimalerput; Ilitsersuisut oqaloqatiginninnermi atortussanik aamma sumiiffinni saaffigineqarsinnaasutut periarfissat pillugit sulisunut sallsatut inissisimasunut pikkorissartitsinissamik ingerlaavartumik neqerooruteqartarput. Tamanna kommuninit namminernit aaqqissuuneqartarpoq.

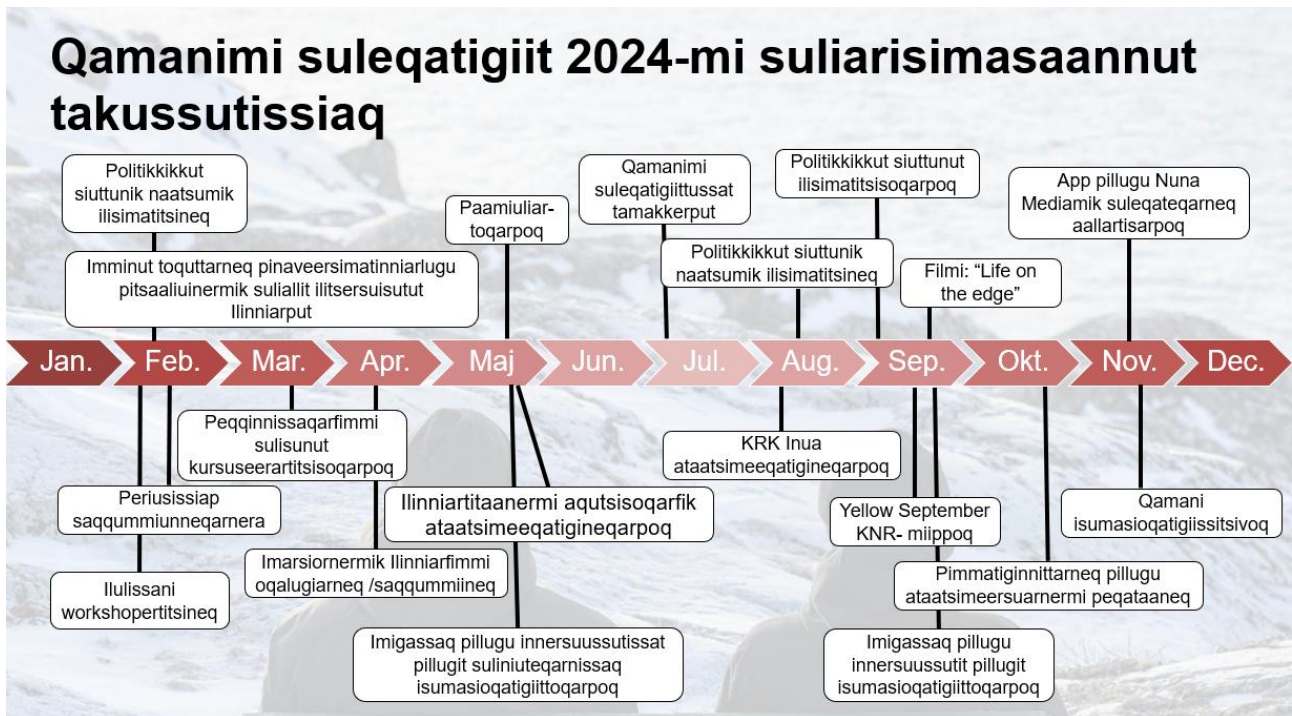
	<p>Ilitsersuisut akornanni apequtit akissat atorlugit misissuineq massakkut ingerlanneqarpoq, sulisunut sallsatut inissisimasunut pikkorissartitsisarnertit atuutilersinneqarnerat pitsaanerumik paasisaqarfigiumallugu.</p>
<p>Imigassaq aalakoornartortalik pillugu aalajangersakkanik pilersitsineq</p>	<p>Nuna tamakkerlugu imigassamut aalakoornartortalimmut politikissatut inassuteqaatit ulloq 2. oktobari saqqummiunneqarput, Qamani-suleqatigiit inassuteqaatinik suliaqarnermi suleqatigiinnut peqataanikuullutik.</p> <p>Imigassaq aalakoornartortalik pillugu najoqqutassat pillugit Paarisa Kujallermi inuusuttunut sammisaqartitsinikuuvoq.</p>
<p>Tarnikkut ikiueqqaarneq</p>	<p>KRK Inuanik, tarnikkut ikiueqqaarnermik pikkorissartitsinerimik neqerooruteqartartunik suleqateqarnermik aallartitsineq.</p>
<p>Tarnikkut ikiueqqaarnermik suliaqartartunut supervisionertitsineq</p>	<p>Tarnikkut ikiueqqaarnermik pikkorissarsimasunut supervisionertitsisarnermik KRK Inua aallartitsivoq.</p>
<p>Atuarfinni ilinniarfinnilu toqqissisimaneq atugarissaarnerlu</p>	<p>Piginnaasanik annertusaaneq</p> <p>Ilinniartitaanermut aqutsisoqarfiup suleqatigilernissaa pillugu ataatsimiinneq</p>
<p>Isumannaallisaanermut pilersaarut aamma upalungaarsimanissamut pilersaarut</p>	<p>App-imik, Nuummi GUX-imi 10.decembari saqqummiunneqartussamik, ineriartortitsinissamik NunaMediamik isumaqatigiissuteqarneq.</p> <p>Upalungaarsimanissamut pilersaarutit pillugit forständerit isumasioqatigiinneranni saqqummiisoqarpoq.</p>
<p>Paquminartuiaanissaq</p>	<p>Tusagassiuutinut najoqqutassat</p> <p>Qamanip isumasioqatigiissitsinerani oqaatigineqartut suliarineri</p>

	Qamani ataatsimeersuarnemit isummersuutit tunngavigalugit najoqqutassat suliarineqarput.
Paasisitsiniaanerit	Yellow Septemberi 2024-mi aamma 2025-mi ingerlanneqarpoq, suliarlu nalilersorneqarlunilu misilittakkat taakku tunngavigalugit ineriartorteqqinneqarluni.

Qamanimi suleqatigiit suliarisimasaannut takussutissiaq

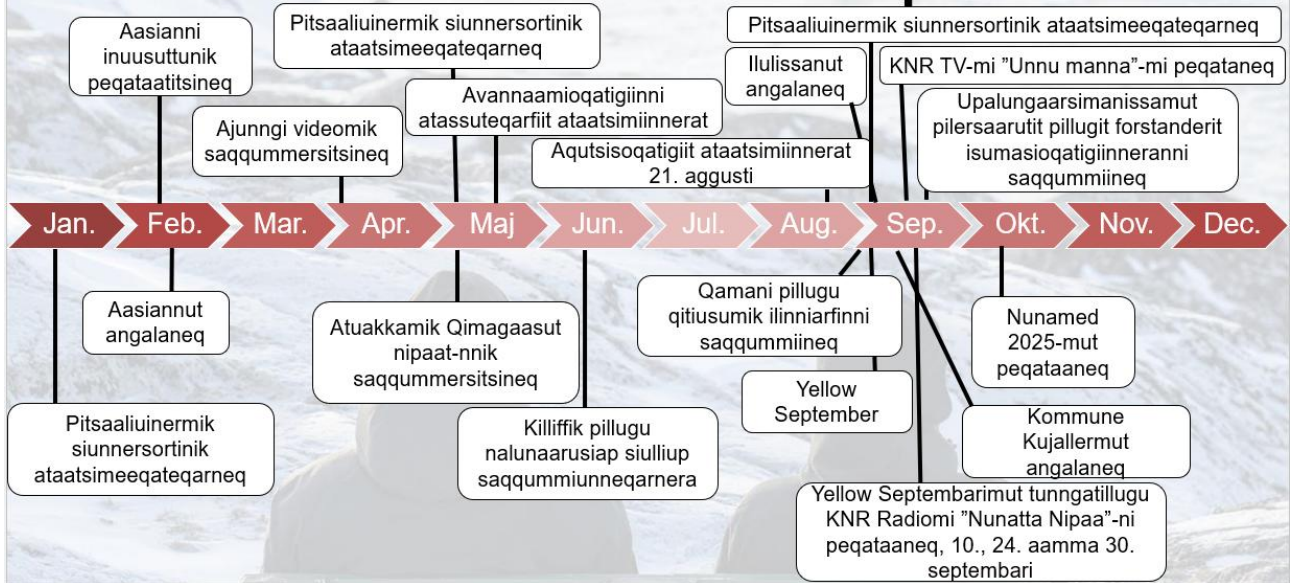
Qamanimi suleqatigiit 2024-mi suliarisimasaannut takussutissiaq takussutissiaq 2-mi saqqummiunneqarpoq.

Takussutissiaq 2. Qamanimi suleqatigiit 2024-mi suliarisimasaannut takussutissiaq.

Takussutissiaq 3. Qamanimi suleqatigiit 2025-mi suliarisimasaannut takussutissiaq.

Qamanimi suleqatigiit 2025-mi suliarisimasaannut takussutissiaq

Imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup iluani suliat allat

Killiffik pillugu 2024/25-mut nalunaarusiami kapitalimi uani siunertarineqartoq tassaavoq, imminut toqunnissamik pitsaaliuinerup suliat qitiusut, Qamani-periusissiamut tapertaasut, kisiannili periusissiamit toqqaannartumik aallaaveqanngitsut, uppersaaserlugit ilanngunneqarnissaat. Takussutissiaq tamakkiisoq pineqanngilaq, aammalu suliat allat saqqummiunneqarlutillu uppersaaserneqarsimagaangamik ilanngunneqartarsinnaapput.

Nunatsinni Nunaqarfinni imminut toquttarnermik pinaveersaartitsineq

Tunuliaqutaq

Nunaqarfinnut suliniut Nunatsinni Nunaqarfinni imminut toquttarnermik pinaveersaartitsineq (Selvmordsforebyggelse i alle grønlandske bygder) Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfimmit aallartinneqarpoq, nunaqarfinni imminut toqunnissamik pitsaaliuilluni sulinerit innuttaasunit uteqqiattumik ujartorneqartarnerat naammassiniarlugu. Suliniut Arnârak' Patricia Blochimit ineriartortinneqarlunilu aqunneqarpoq.

Siunertarineqartoq tassaavoq innuttaasunik ataatsimiisitsinerit aqutugalugit oqaloqatigiinnermik, ilisimasaqalersitsinerimik aamma sumiiffinni piginneqataanermik pilersitsinissaq, innuttaasut namminneq misilittagaat aamma nukissaat qitiutinneqarlutik. Inunnut ataasiakkaanut-, ilaqutariinnut- aamma sumiiffinni inuiaqatigiinnut imminut toqunnissamik pitsaaliuineq qitiutinneqarpoq. Innuttaasut isummersuutaat uppersaasersorneqartarput, aammalu ass. niuertarfinni, kiffartuussivinni aamma Facebookimi quppernerit aqutugalugit plakatit atorlugit uterteqqinneqartarlutik.

Suliniut kulturimik aamma misigissutsinik ataqqinninneq tunngavigalugit innuttaasunik peqataatitsinerimik tunngaveqarpoq, aammalu kommunit qanimut suleqatigalugit suliarineqarluni. Tassunga ilanngullugit kommunini pitsaaliuinerup siunnersortit aamma tarnip pissusiinik ilisimasallit upalungaarsimasut.

Periuseq

Innuttaasunik ataatsimiisitsinerni apeqqutit qitiusut pingasut aqutugalugit innuttaasut peqataatinneqarput:

- *Suup nuannaalersittarpaatit?*
- *Qaqugukkut toqqissisimasutut misigisimasarpit?*
- *Inuuneq artornarsigaangat kia ikiortarpaatit?*

Akissutit uppernarsaasernerqarlutillu ataatsimoorussamik ilisimasatut aamma sumiiffinni pitsaaliuinerup suliaqarnerup ilaatut nunaqarfinnut utertillugit nassiunneqartarput.

Taamaalilluni suliniutip innuttaasut peqataatinnegarnissaannut tunngatillugu Qamani-periusissiap suliniuteqarffissai tapertaaffigivai. Suliniut pillugu sukumiinerusumik nassuiaammik aamma killiffimmik paasisaqarusuttunut suliniutip nittartagaanut innersuussisoqarpoq.

Suleqatigiinneq

Suliniuummi suleqatigisat arlallit suleqatigineqarput, taakku innuttaasunik ataatsimiisitsinerit ingerlanneqarnissaannut peqataasarlutik. Taakkununga ilaapput suleqatit, aningaasarsiat suliniuummit aningaasalersorneqartut, kiisalu suleqatit kajumissusertik tunngavigalugu, imaluunniit suliffimminnut atatillugu aamma sumiiffimmit tapersersuineq tunngavigalugu tapertaallutik suleqataasartut. Siammasissumik suleqatigiinneq taanna suliniutip nunaqarfinnut tamanut anngunnissaata iluatsinnissaanut pingaaruteqarluinnarpoq.

Aningaasalersuineq

Suliniut danskit aningaasanut inatsisaat aqcutigalugu antlantikup avannaanut aningaasaliissutinit aningaasalersorneqarpoq. Ataatsimoortumik aningaasaliineq pineqarpoq, suliniutip uuma saniatigut aamma Innuttaasut Peqqissusiannik Ilisimatusarfimmi aamma Ilisimatusarfimmi ph.d.-nngorniutigalugu suliniut: *Genvundet livsmod efter selvmordsforsøg blandt unge i Grønland*, aamma Arnârak' Patricia Blochimit suliarineqartoq ilaalluni.

Tamatuma saniatigut **suliniut** 130.000 kr.-nik **Royal Arctic Line-mit tapersersorneqarpoq**, aamma Sisimiut nunaqarfiinut aamma Avannaani Avanersuarmut angallassinikkut tapersorneqarluni. Kommunit ininik atugassanik, aamma nunaqarfinni sulisut oqaloqatigineqarnissaannik, kiisalu ataatsimiinnerni innuttaasunut kaffimik aamma tiimik il.il. tapersiisarput. Aammattaaq immakkut angalanermut atatillugu sumiiffinni piniartut pingaaruteqarluinnarput.

2024-mi aamma 2025-mi suliarineqartut

Kommuninit tallimaasunit sisamani nunaqarfimmi ataatsimi, imaluunniit arlalinni innuttaasunik ataatsimiisitsinerit 2024-p aamma 2025-p ingerlaneranni ingerlanneqarput. Nunaqarfiit sorliit tikeraarneqarsimanersut, aamma sumiiffinni ataatsimiisitsinerit kimit ingerlanneqarsimanersut takussutissiami ataaniittumi takuneqarsinnaapput. Tamatuma saniatigut innuttaasunik ataatsimiisitsinerit kajumissutsiminnik suliaqartunit, imaluunniit sumiiffinnit tapersersorneqartumik ingerlanneqarsimanersut allassimavoq. Allamik allassimasoqangippat sammisat suliniuummit aningaasalersorneqarput.

Innuttaasunik ataatsimiisitsinerit 2024-mi ingerlanneqartut	
Sumiiffik aamma ingerlatsisoq	Nunaqarfiit
Qeqqata Kommunian <i>Suliniummik aqutsisoq Arnârak' Patricia Bloch</i>	Itilleq aamma Sarfannguit
Kommune Kujalleq <i>Ilaqutariinnut psykoterapeuti Henriette Berthelsen</i>	Aappilattoq, Narsarmijit, Tasiusaq, Alluitsup Paa, Ammassivik
Innuttaasunik ataatsimiisitsinerit 2025-mi ingerlanneqartut	
Kommune Kujalleq <i>Ilaqutariinnut psykoterapeuti Henriette Berthelsen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Eqalugaarsuit, Qassimiut, Saarloq, Igaliku, Qassiarsuk, Narsarsuaq
Avanersuaq <i>Pitsaaliuinnermut siunnersorti Lars Møller</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Qeqertat, Siorapaluk, Savissivik
Kommuneqarfik Sermersuumi Tunu <i>Traumeterapeuti Lisa A. Schmidt</i> Allamut tunngatillugu sumiiffimmiinnermut atatillugu kajumissutsimik suliarineqarpoq.	<ul style="list-style-type: none"> • Tiilerilaaq, Sermiligaaq
Avannaata Kommunianian Upernaviup eqqaa. <i>Imminut toqunnissamik pitsaaliuinnermik ilitsersuisoq Pele Kleemann</i> Sumiiffimmi tapersersuineq aamma suliffimmit tapersersuineq aqutugalugit aningaasalersorneqarpoq.	<ul style="list-style-type: none"> • Aappilattoq, Innaarsuit, Kangersuatsiaq, Kullorsuaq, Naajaat, Nutaarmiut, Tasiusaq, Upernavik Kujalleq aamma Qeqertaq
2025-p naannginnerani pilersaarutigineqartut <i>Tarnip pissusiinik ilisimasalik Vilhelm Berthelsen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kulusuk, Isortoq aamma Kuummiut

2025-mut aamma 2026-mut pilersaarutit

Avannaata Kommunianian, Kommuneqarfik Sermersuumi aamma Qeqqata Kommunianian innuttaasunik ataatsimiisitsinissat allat 2025-mi ukiakkut kiisalu 2026-mi pisussatut

pilersaarutigineqarput. Nuna tamakkerlugu nunaqarfiit 60-it tikinneqarnissaat anguniarneqarpoq. Anguniakkap tamatuma angunissaanut suliniutip Namminersorlutik Oqartussanit, kommuninit, inuiaqatigiinnit aamma inuussutissarsiortunit siammasissumik tapersersorneqarnerata ingerlaannarnissaa pisariaqarpoq.

Pisut suliniummut pingaarutillit

- Imminut toqunnissamik pitsaaliuilluni nunaqarfinni innuttaasunik ataatsimiisitsarnerit ineriartortinneqarlutillu misilinneqarput
- Suliniut Kujataani, Kitaani-, Avannaani- aamma Tunumi nunaqarfinni imminut toqunnissamik pitsaaliuilluni sammisassaqtitsinernut tapertaanikuvoq.
- Kujallermi nunaqarfinni tamani innuttaasunik ataatsimiisitsinerit ingerlanneqarput
- Upernaviup eqqaani nunaqarfinni tamani innuttaasunik ataatsimiisitsinerit ingerlanneqarput.
- Suliniut sumiiffinni atassuteqarfinnik, ilisimasanik aamma piginneqataanermik pilersitsillunilu nakussassaataavoq.
- Suliassaqarfimmi suliallit, kommunit, kajumissutsiminnik suliallit aamma aningaasaliisut akornanni suleqatigiinnermik siammasissumik pilersitsisoqarpoq.

Peqqinnissaqarfimmi imminut toqunnissamik pitsaaliuineq aamma katsorsaaneq

Pinasuartumik saaffiginnissutit peqqinnissaqarfiup politiit suleqatigalugit suliarisarpaat, aammalu aarlerinaammik naliliinerit takkunnermi suliarisarlugit. Suleqataajumangitsoqartillugu pinngitsaaliissummik unitsitsinissaq nalilersorneqartarpoq, aammalu malittarisassat atuuttut sulisunit malinneqartarlutik.

Unitsitsinissamut taarsiullugu imminut toqunnissamik pitsaaliuilluni inersimasunut unitsitsinertaqanngitsumik katsorsaaneq neqeroorutigineqartarpoq, CAMS-modeli tassani atorneqartarluni. Katsorsaaneq 40 %-iisa missaanni imigassaq aalakoornartortalik akuusarpoq, aammalu innersuussinerit amerlanerat pissutigalugu utaqqisoqarluni. Innuttaasut ilai malitseqartitsinissamik pisariaqartitsisarput.

Meeqqanut inuusuttunullu tunngatillugu isumaginninnikkut oqartussat aamma ilaqutaasut qanimut suleqatigalugit tarnikkut nappaatit pillugit ilinniartitsineq, qanigisaasunut online-kkut ilinniartitsineq aamma oqaloqatigiittarneq neqeroorutigineqartarput. Meeqqat atugarliuuteqarnerannik pasitsaassinermi nalunaarutiginnittoqartarpoq.

Allorfik suleqatigineqartarpoq, kisiannili isumalluutini amigaateqarneq aamma katsorsaariaatsit assigiinnginnerat pissutigalugit unammilligassaqarfiulluni.

Utaqqisoqartillugu Ilaqutariinnut sullissivik nalunaarfigineqartarpoq, aamma innuttaasut itigartitsigaangata peqqinnissaqarfimmi sulisut saaffigineqarsinnaasut allat pillugit innuttaasunut paasissutissiisarlutik. Imminut ajoqusernissaq aarlerinaateqaraangat kinaluunniit angerlartinneqarneq ajorpoq.

Allorfimmi imminut toqunnissamik pitsaaliuineq

Innuttaasut toqqaannartumik Allorfimmut saaffiginnissinnaapput, aammalu innuttaasut saaffiginnissutaat amerlasuut imminut toqunnissamik pissusilersuutitut tunngassuteqartarlutik. Taamaattumik imminut toqunnissamik pitsaaliuilluni suliaqarnermi Allorfik pingaarutilimmik inissisimavoq. 2024⁴-mut ukiumoortumik nalunaarusiaq malillugu innuttaasunut imminnut toqoriaraluarsimasunut neqeroorutit Allorfiup, tarnimikkut napparsimasunik sullissivik suleqatigalugu, 2025-mi pitsanngorsarniarpai.

⁴ https://allorfik.gl/nyheder/2025/06/aarsrapport-2024?sc_lang=da